

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 7

Odborný a didaktický posudek programu

(vzor)

Dva odborné a didaktické posudky jsou součástí finální verze každého vytvořeného programu. Dva posuzovatelé zpracovávají posudky nezávisle jeden na druhém a současně se nepodíleli na tvorbě posuzovaných programů a s nimi souvisejících materiálů. Smysl a podmínky zpracování odborných a didaktických posudků jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část, kap. 5,2,4:

Případné připomínky a návrhy posuzovatelů příjemce vypořádá a zadá posuzovatelům (kteří zpracovali původní posudek) následně vypracování nového posudku. Podmínkou pro schválení výstupu jsou dva doporučující posudky, které budou součástí finální verze programu.

Schvalující posudky potvrzují soulad nově vytvořeného programu se zaměřením výzvy, soulad se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu, s požadavky na výstupy této aktivity a potvrzují potřebnou odbornou a didaktickou úroveň vytvořeného programu.

Příjemce	Multikulturní centrum Praha, z. s.
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008273
Název projektu	Participace žáků na rozhodovacím procesu
Název vytvořeného programu	Žákovské review školy (pro ZŠ)
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	3.

I.

II.

1. Celkové zhodnocení programu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Ano, název programu plně vystihuje jeho obsah.

b) *Odpovídá název programu názvu, který příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, název odpovídá.

c) *Je jasně stanoven cíl programu?*

Cíl programu je stanoven zcela srozumitelně, jasně a je plně v souladu s metodami rozvoje kompetencí pro demokratickou kulturu na všech rovinách (třída – škola – veřejnost).

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Domnívám se, že ano. Program se koncipován logicky, systematicky, se zřetelem k časové dotaci pro daný obsah, odbornosti i k technickému a materiálnímu zajištění na školách. Dosažení vzdělávacího cíle je proto zcela reálné.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu – viz kap. 2 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Vzdělávací cíl je plně v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu tak, jak jsou definovány v příslušné kapitole dokumentu Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část.

f) *Pokud je program určen dětem a žákům, jsou rozvíjeny odpovídající klíčové kompetence? Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s příslušným RVP?*

Program svým obsahem nejen předává a upevňuje předmětové vědomosti, ale také rozvíjí všechny druhy klíčových kompetencí a je tak v souladu s příslušným RVP.

g) *Pokud je program určen pedagogům, odpovídá vzdělávací cíl programu potřebám jejich pedagogické praxe?*

Metodická část programu určená pro učitele odpovídá potřebám praxe, je systematická, přehledná a poskytuje ucelený návod, jak program vést a tím naplnit jeho cíle. Zároveň dává prostor individuálnímu přístupu dle specifík žákovské skupiny.

h) *Je jasně stanovena cílová skupina?*

Ano, zcela.

i) *Odpovídá zvolená cílová skupina programu údaj, který uvedl příjemce do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, odpovídá.

j) *Odpovídá zaměření a obsah programu zvolené cílové skupině?*

Ano, zaměření a obsah programu cílové skupině odpovídá.

k) *Pokud se jedná o program s uzpůsobením pro žáky se SVP ve smyslu společného vzdělávání, je splněna podmínka, že jej mohou žáci se SVP bez problému absolvovat?*

Obsah programu splňuje podmínky společného vzdělávání se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a umožňuje zařazení specifických metod, forem, způsobu hodnocení a dalších prostředků pedagogické intervence odpovídajících zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí i jiným životním podmínkám žáka dle paragrafu 16 odst. 2 školského zákona.

- l) Odpovídá obsah a pojetí programu Kompetencím po demokratickou kulturu a pojetí aktivity č. 7 ve výzvě?

Ano, odpovídá.

- m) Není koncepce programu v rozporu s pojetím Kompetencí po demokratickou kulturu a pojetím aktivity č. 7 ve výzvě?

Ne.

- n) Odpovídá obsah programu zvolené tematické oblasti (viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část), kterou příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?

Ano, odpovídá.

- o) Odpovídá hodinová dotace obsahu a cílům programu?

Ano, odpovídá. Hodinová dotace je stanovena zcela přiměřeně vzhledem k obsahu a cílům programu.

- p) Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?

S grafickou úrovní jednotlivých částí programu jsem velmi spokojená. Ve srovnání s jinými vzdělávacími materiály, se kterými jsem během své praxe přišla do styku, je na velmi vysoké úrovni. Vyzdvihla bych především přehlednou a logickou strukturu a systematické řazení materiálů, což umožňuje velmi rychlou orientaci v jednotlivých částech. Pečlivě ale zároveň zcela jasně vyložená metodika, barevné rozlišení jednotlivých částí a jasně definované cíle jsou velkou předností a ve velké míře usnadní aplikaci ve vzdělávacích institucích.

- q) Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?

Ano, program zahrnuje všechny části vzoru MŠMT.

- r) Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v popisu aktivity č. 7 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?

Ano, v programu jsou zahrnuty všechny povinné dílčí výstupy dle Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část.

- s) Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?

Ano, všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu odpovídají žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF.

- t) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4?*

Ano, ověření programu proběhlo dle stanovených podmínek uvedených v obou kapitolách Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část.

- u) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano, i tento požadavek je splněn a do finální verze jsou zahrnuty informace a poznatky týkající se ověřování programu v praxi.

- v) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vnesl/a?*

Jakožto účastník semináře pro pedagogy Kompetence pro demokratickou kulturu na školách, jsem probírala s realizátory programu různá úskalí pedagogické činnosti v souvislosti s rozvojem klíčových kompetencí v rámci společenskovedních a obecně humanitních témat. Domnívám se, že na většinu praktických připomínek a informací týkající se vzdělávacího procesu byl brán zřetel a konečná verze programu počítá se specifiky jednotlivých škol a dokáže se s nimi vyrovnat.

- w) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Jako jednoznačně silnou stránku programu hodnotím promyšlenou strukturu a logickou návaznost jednotlivých částí, které systematizují získané informace, jenž dále rozvíjejí od jednoduchých po složitější myšlenkové konstrukce. Velkým přínosem je zapojení progresivních didaktických metod a přístupů, které žákům umožní osvojit si klíčové kompetence formou zážitku, což je jedna z neefektivnějších forem výuky. Většina aktivit má zároveň přesah do jiných předmětů, aktivizuje žáky a pomáhá jim uvědomit si roli jednice ve skupině i celé společnosti. Důležitou oblastí, kterou program rozvíjí, je schopnost kritického myšlení a respektu vůči demokratickým hodnotám bez ohledu na osobnostní nastavení. Posiluje také pozitivní přístupy ve vzdělávání (pochvala za dílčí výkony - bezpečné prostředí posilující důvěru) a stimuluje k osobnímu růstu žáky i pedagogy. Výrazně kladně vnímám i organizační stránku činnosti v rámci programu, která zefektivňuje oblast řešení problémů, což má výrazný přesah i do praktického života.

Určité úskalí může představovat organizace výuky na školách, jež je přesně časově determinovaná, což může působit komplikace. Stejně tak praktická část projektu předpokládá příznivé klima školy a součinnost více subjektů, včetně vedení školy. Na druhou stranu je obsah programu značně variabilní a dá se přizpůsobit specifickým podmínkám. Celkově mohu říci, že pozitiva jednoznačně převažují nad negativy, která mohou být převážně organizačního charakteru a šly by s trochou snahy vyřešit.

- x) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Zpracování programu je důkladně promyšleno se zřetelem na maximální efektivitu v rámci vzdělávacího procesu. Umožňuje pedagogům rozvíjet inovativní a individuální přístupy včetně metod eliminujících riziko vytržení z konceptu a časového rozvržení tak, aby program vytvořil ucelený systém. Díky tomu má silný potenciál připravit žáky na aktivní život v demokratické společnosti, směřovat je k pozitivnímu rozvíjení jejich hodnotové orientace směrem k respektu, slušnosti a odpovědnosti. Zároveň pomáhá rozvíjet vědomí o nutnosti jednat nejen ve svůj vlastní prospěch, ale též pro veřejný zájem.

Program hodnotím stupněm 1.

y) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Zcela jednoznačně doporučuji. Tvůrce programu je vzhledem ke kvalitě zpracování materiálů jak po odborné, tak didaktické stránce zcela kompetentní k jeho realizaci. Vysoká úroveň zpracování svědčí nejen o hlubokém vhledu do problematiky, ale i o orientaci v aktuálních potřebách funkčních inovativních přístupů ve výuce a jejich návaznosti na praktické oblasti života.

z) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, domnívám se, že komplexní zpracování programu neopomíjející žádnou část vzdělávacího procesu a kvalitní metodika umožňuje individuální aplikaci dalšími pedagogickými subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*
- b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*
- c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*
- d) *Jsou jednotlivé obsahové části programu propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*
- e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální?*
- f) *Je program z odborného hlediska zpracován v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu?*
- g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným subjektem, v jiné škole)?*
- h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová*

přenositelnost (vyjma částí programu, které jsou popř. vázány na konkrétní region, konkrétní objekt atd., popř. obsahuje program varianty pro jiný region, objekt nebo metodický návod na možnou úpravu pro realizaci v jiném regionu, objektu apod.)?

- i) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům, je zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?>

- j) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům a obsahuje distanční část, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: <http://www.msmt.cz/file/36202?>

- k) Je soubor odkazů na materiály, které byly pro danou problematiku vytvořeny v předchozích projektech, dostatečně rozsáhlý, jsou anotace výstižné a jsou odkazy funkční?

- l) Je terminologie používaná ve všech dílčích výstupech na odpovídající odborné úrovni, popř. je v odůvodněných případech dostatečně vysvětlena?

- m) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*
- n) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*
- o) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*
- p) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*
- q) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*
- r) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*
- s) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

a) Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?

Obsahem programu je poměrně složitá a komplexní problematika fungování demokratického politického systému s celou řadou oblastí vyžadujících schopnost vyvozování obecných souvislostí a závěrů. Předložený program kombinuje široké spektrum metod a přístupů, jejichž pomocí je možné zpracované téma uchopit kreativně a vysoce efektivně. Celá koncepce je promyšlená, podporuje mezipředmětové vazby i pochopení a vstřebání složitějších pojmů pomocí metod zážitkové pedagogiky. V rámci edukace je tak rozvíjena jak oblast hodnot, postojů, dovedností a znalostí, tak oblast kompetencí z oblasti rozvíjení demokratické kultury, zejména pak kritického myšlení.

Velmi pozitivně hodnotím i časové rozvržení a praktická doporučení pro pedagogy, které usnadní zejména počáteční práci s metodikou a tím pádem i přípravu do výuky.

Program zahrnuje klasické metody jako skupinovou práci, diskuzi, brainstorming, situační simulace a hry tak kreativně pojaté aktivizační postupy a metody (myšlenková mapa, Vennův diagram, tematické klastry, SWOT analýza aj.).

b) Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?

Veškeré použité metody, formy a postupy odpovídají dané cílové skupině žáků 8. a 9 tříd ZŠ. Dynamika jejich využití (prokládání a střídání postupů) umožňuje maximální aktivizaci žáků plně v souladu s jejich schopnostmi.

c) Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?

Domnívám se, že náročnost programu je vzhledem k odbornosti obsahu zcela přiměřená. Vhodně zvolený edukační postup umožňuje jasné a jednoduché vysvětlení problematiky, její zasazení do souvislostí i názornou aplikaci v reálném prostředí. Pro zvolenou cílovou skupinu je odborná úroveň zcela odpovídající.

d) Pokud je program určen pro děti a žáky, jsou zohledněny věkové zvláštnosti dané cílové skupiny?

Ano, program zohledňuje věkové zvláštnosti dané cílové skupiny a díky své variabilitě umožňuje individuální přístup.

e) Pokud je program určen pro pedagogy, jsou z hlediska andragogiky zvoleny odpovídající formy výuky?

Metodická a informační část programu určená pro lektory a pedagogy je na velmi vysoké úrovni – je vyvážená, konkrétní a jasně formulovaná. Domnívám se, že toto je zcela klíčová přednost oproti jiným metodickým materiálům, které mohou odrazovat díky své složitosti a nepřehlednosti. Vše je zpracováno velmi zajímavou kreativně-inovativní formou s vysokou aktivizační schopností i pro pedagogy, jelikož přiměje o dané problematice přemýšlet, rozšířit si informační přehled a zvýšit tak jejich celkové kompetence v oblasti vzdělávání. Celá koncepce programu zároveň předpokládá možnost širokého zapojení na úrovni školy či veřejnosti, což může být obohacující pro celý školní kolektiv i pro příslušnou obec.

f) Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?

Jednoznačně. Žáci mohou pomocí kompetencí získaných v rámci programu dosáhnout cílů zkvalitňujících jejich život na úrovni třídy, školy i širšího prostředí. Zároveň jsou schopni si uvědomit, které z cílů jsou reálně v jejich možnostech, definovat způsob realizace i praktické naplnění směrem k uskutečnění cíle. Tento způsob motivace skrze možnost uskutečnění vize je velmi efektivní. Vedle toho může k motivaci sloužit aktivní zapojení všech žáků včetně pedagoga či vedení školy (společný cíl, vědomí komunity – socializační efekt).

g) Jsou využity vhodné aktivizační metody?

V programu je využita a promyšleně střídána celá řada aktivizačních metod, s jejichž pomocí je vykreslena problematika fungování demokratického systému a z něj plynoucích nutných kompetencí. Jejich návaznost a logické zařazení umožňuje vykreslit tento mechanismus velmi srozumitelně a plasticky. Zejména hry, kvíz či videa s aktuální či blízkou tematikou žákům umožňuje obsah výukového programu tzv. prožít a tím pádem lépe osvojit.

h) Jsou v programu využívány vhodné didaktické pomůcky?

Komplex didaktických pomůcek je zvolen vhodně v souladu s požadavky moderní výuky. Kombinuje soustavu vizuálních nástrojů včetně využití digitálních technologií, práci s internetem, videem i pracovními listy i interaktivní metody. Celá tato soustava umožňuje intenzivní zapojení žáků a méně stereotypní formu výuky, čímž zvyšuje názornost a tím pádem motivace k učení.

i) Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?

Zcela určitě. Jak jsem uvedla výše – kvalitně zpracovaná metodika je velkou předností celého programu. V každé části metodických materiálů je uvedeno, na které kompetence se bude navazovat, respektive které budou v rámci příslušné části rozvíjeny. Jednotlivé části metodiky jsou rozčleněny po ose evokace – uvědomění – reflexe, přičemž každá z nich je přesně časově vymezena i barevně odlišena. Získaný informační základ je systematizován a dále rozvíjen v rámci vhodně zvolených aktivit, k jejichž realizaci je vytvořen odpovídající materiál, který je součástí příloh. Pro lepší uchopení tématu slouží také ukázky realizací, které jsou součástí metodiky (např. fotografie poznámek na flipchartových papírech). Přípravu realizace usnadňuje také přehled pomůcek v každém úvodu metodiky.

j) Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?

Program obsahuje velké množství potřebných doprovodných materiálů, vhodně zvolených a systematicky řazených. Ve zvolené kombinaci vytvářejí logický a velmi efektivní výukový komplex.

k) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?

Celkové hodnocení didaktické úrovně programu vyplývá z výše uvedeného. Celkový obsah a struktura programu je systematicky rozvržena, má logickou návaznost, respektuje specifika vzdělávacího procesu a vhodně kombinuje jednotlivé přístupy. Zároveň podporuje mezipředmětové propojení a vazby, moderní přístup a spolupráci ve skupině.

Zvolené metody svým obsahem odpovídají tématu i stupni vzdělávání. Časová dotace je rozvržena přiměřeně realisticky vzhledem k jednotlivým částem a systematické prohlubování znalostí a jejich aplikace v rámci široké škály aktivit umožňuje rozvoj klíčových kompetencí – hodnot, postojů, dovedností ve smyslu rozvoje demokratického prostředí a kultury společnosti.

Výrazný pozitivní přínos vnímám zejména v souvislosti se zapojením prožitkových vzdělávacích přístupů, jenž výrazně zefektivňují proces učení. Program rovněž rozvíjí schopnost kritického myšlení i hodnocení a pomáhá žákům uvědomit si svou roli v rámci společnosti na všech úrovních (třída-škola-město-širší společnost) a podporuje tak pocit odpovědnosti a respekt k demokratickým hodnotám. Rovněž stimuluje žáky i pedagogy k osobnímu růstu a pozitivnímu přístupu v oblasti vzdělávání.

Jako velmi přínosnou vnímám i závěrečnou evaluaci formou dotazníku a fokusní skupiny, která umožní žákům zhodnotit získané dovednosti a dá tak zpětnou vazbu jak tvůrcům, tak realizátorům programu. Získané informace pak mohou sloužit k reflexi přístupu k realizaci programu a zaměřit se na slabá místa.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Možná by stálo za to vytvořit platformu, na které by bylo možné umístit realizace projektů jednotlivých škol. Bylo by tak možné sdílet inspiraci, postřehy a zkušenosti žáků i učitelů. Zároveň by se tak nabízela možnost komplexního vyhodnocení výsledků závěrečných evaluačních setkání a případně definovat významné překážky, které bylo nutné v rámci realizace projektů překonat na jednotlivých úrovních vzdělávání.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu a s požadavky na výstupy aktivity č. 7, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Eva Hocká	Praha, 4. 12. 2019	<i>Eva Hocká</i>

